

STICHTING DELTAPLAN BIODIVERSITEITSHERSTEL

BELEIDSPLAN

(N.B. Ten behoeve van aanvraag ANBI-status)

Mei 2020

SAMEN VOOR
BIODIVERSITEIT

Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel
Opgericht op 22 mei 2019 te Wageningen
Adres: Bronland 12-S, 6708W Wageningen
Website: www.samenvoorbiodiversiteit.nl

Bestuur

Louise Vet (Voorzitter)
Ruud Tijssens (Penningmeester)
Hank Bartelink (Secretaris)
Mariska Harte (Adviseur)
Koos Biesmeijer (Algemeen bestuurslid)
Natasja Oerlemans (Algemeen bestuurslid)
Marcel Belt (Algemeen bestuurslid)
Alex Datema (Algemeen bestuurslid)
Bas Rüter (Algemeen bestuurslid)
Ben Haarman (Algemeen bestuurslid)

INHOUDSOPGAVE

Onze ambitie	4
Inleiding	5
Doelstelling Openbare ruimte	6
Doelstelling Natuur	7
Doelstelling Landbouw	8
Aanpak van het Deltaplan via succesfactoren	9
Organisatiebegroting	14
Inkomstenbronnen van de stichting	14
Uitgaveposten van de stichting	15
Beheer van het vermogen	15

ONZE AMBITIE

Biodiversiteit in Nederland herstelt zich niet vanzelf. Het vraagt om een systeemverandering die we samen aan moeten pakken. Met boeren, terreinbeheerders, particulieren, onderzoekers en overheden. Met het Deltaplan Biodiversiteitsherstel zetten we ons in voor een Nederland waar mensen én natuur zich kunnen ontplooien. Zodat Nederland een voorbeeld kan worden van een dichtbevolkte delta waar biodiversiteit en economische ontwikkeling samengaan.

De ambitie van het Deltaplan is om in 2030 biodiversiteitsverlies in Nederland omgebogen te hebben naar biodiversiteitsherstel.

INLEIDING

De aanpak om biodiversiteitsverlies te stoppen in Nederland heeft de afgelopen jaren onvoldoende opgeleverd. Een coalitie van boerenorganisaties, bedrijven, kennisinstellingen en natuur- en milieuorganisaties heeft daarom de handen ineengeslagen om samen biodiversiteitsverlies in Nederland om te buigen naar herstel. Inmiddels zijn meer dan 50 partijen partner van het Deltaplan. Naar verwachting zal nog een groot aantal nieuwe partijen zich bij de coalitie aansluiten waardoor we zullen uitgroeien tot een steeds grotere maatschappelijke beweging.

Het herstel van biodiversiteit richt zich op drie focusgebieden: openbare ruimte, landbouw en natuur omdat dit de drie belangrijkste vormen van grondgebruik in Nederland zijn én omdat daar de meeste winst behaald kan worden.

De kern van onze aanpak is om samenwerking tussen alle relevante actoren op gebiedsniveau te realiseren om

grondgebruikers te stimuleren, te inspireren en te waarderen voor inspanningen die bijdragen aan biodiversiteit. Hiertoe zal ook nadrukkelijk de samenwerking met overheden worden gezocht zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau. Doen, leren, beter doen staat daarbij centraal.

In het Deltaplan zijn vijf succesfactoren gedefinieerd die het voor grondgebruikers aantrekkelijk maken een bijdrage te leveren aan herstel van biodiversiteit. De vijf succesfactoren zijn: draagvlak en gedeelde waarden, het realiseren van nieuwe verdienmodellen, stimulerende en coherente wet- en regelgeving, nieuwe kennis en innovatie, en gebiedsgerichte samenwerking tussen alle grondgebruikers in een regio. Voor elke succesfactor is een werkgroep opgericht, waarin partners van het Deltaplan zich buigen over beleid en uitvoering van de succesfactor. Met behulp van de succesfactoren en de daarbij behorende werkgroep willen we doelstellingen van de drie gebieden behalen.

DOELSTELLING OPENBARE RUIMTE

Biodiversiteit en landschappelijke identiteit in de openbare ruimte worden kerndoelen, naast veiligheid en aantrekkelijkheid in het beheer van gronden door (semi)overheden en private partijen. Dit betekent o.a. dat uitbreidingen van bebouwing en infrastructuur zo worden uitgevoerd dat ze lokaal meer biodiversiteit opleveren dan er was voor de ingreep en een positief effect hebben op natuur in het omliggende landelijk gebied.

Toelichting

De inrichting en het beheer van bestaande en nieuwe infrastructuur, bedrijventerreinen, waterbeheer en andere aspecten van de openbare ruimte dragen momenteel onvoldoende bij aan biodiversiteit. Dat moet anders want voor herstel van biodiversiteit is de openbare ruimte hard nodig: het groen moet groen blijven en het grijs moet groener. Na de landbouw is de openbare ruimte de grootste grondgebruiker in Nederland. De openbare ruimte biedt dus grote kansen voor het herstel van

biodiversiteit. Gegeven de vele spelers en belangen in de openbare ruimte, is een integrale aanpak nodig, waarbij alle duurzaamheidsthema's (biodiversiteit, klimaat, energie, mobiliteit, landschap) meegenomen worden. Veel betrokken partijen, b.v. in de Green Deal Infranatuur, erkennen al het belang van biodiversiteit en de rol die natuurlijke systemen kunnen spelen bij ruimtelijke oplossingen.

We richten ons op de openbare ruimte buiten de stad en alle partijen die belang hebben bij een leefbare openbare ruimte en herstel van biodiversiteit kunnen bewerkstelligen, waarderen, faciliteren en belonen, zoals aannemers en bouwbedrijven; financiers (banken, verzekeraars); overheden (provincies, gemeenten, waterschappen, Rijkswaterstaat); energiebedrijven (gas- en elektriciteitsbedrijven); beheerders (van wegen, bedrijventerreinen, dijken en gemeentelijk groen); maatschappelijke organisaties en burgers.

DOELSTELLING NATUUR

De lokale habitat-specifieke biodiversiteit in de Nederlandse natuur is hersteld en wordt optimaal beheerd.

Toelichting

Voor de meeste planten en dieren zijn natuurgebieden van groot belang. Zo komen de meeste bedreigde en zeldzame soorten vooral daar voor. Het bevorderen van biodiversiteit is een hoofddoel in natuurgebieden. De Nederlandse natuurgebieden zijn effectief in de zin dat gemiddeld genomen de populatieomvang van soorten stabiel is. Dit komt echter doordat algemene en zeer algemene soorten toenemen. De achteruitgang van de meer kritische soorten wordt vooral veroorzaakt door processen buiten de natuurgebieden. Woningbouw, landbouw,

industrie en verkeer hebben o.a. geleid tot versnippering, verdroging, verzuring, vermessing van natuurgebieden.

In het Deltaplan stimuleren we grondeigenaren en grondgebruikers om met elkaar in gesprek te gaan, en via een gebiedsgerichte aanpak oplossingen te vinden voor verschillende opgaven voor biodiversiteitsherstel waar ze mee te maken krijgen. Het natuurbeheer is niet overal optimaal voor het handhaven van de maximale voor het gebied kenmerkende biodiversiteit. Door verbeteringen aan te brengen in de wijze waarop we de Nederlandse natuur inrichten, verbinden en beheren kan biodiversiteit een impuls krijgen.

DOELSTELLING LANDBOUW

Dierlijke en plantaardige productiesystemen zijn duurzaam en hebben een gezonde bodem in biodiverse landschappen.

Toelichting

Biodiversiteit staat mede onder druk vanwege de wijze waarop ons voedselsysteem is ontstaan. De landbouw kan – als grootste grondgebruiker – een belangrijke bijdrage leveren aan het herstel van biodiversiteit. Hiervoor is het wel van belang dat de inspanningen die boeren hiervoor leveren, ingepast kunnen worden in hun bedrijfsvoering en dat zij hiervoor voldoende beloond en gewaardeerd worden.

Op dit moment worden de status en ontwikkeling van biodiversiteit als individuele indicator niet of nauwelijks financieel of op andere wijze gewaardeerd in ons huidige voedselsysteem. Ook is er momenteel nog te weinig bekend over de relatie tussen het concrete handelen van landbeheerders en de biodiversiteit op de onder beheer zijnde gebieden en/of de directe omgevingen. Het bewust inzetten van biodiversiteit in onze voedselproductiesystemen staat nog in de kinderschoenen. Als betrokken partijen in het Deltaplan erkennen we dat aan ecologie ook een economische waarde moet worden toegekend. Het omdenken krijgt via ons Deltaplan gestalte.

AANPAK VAN HET DELTAPLAN VIA SUCCESFACTOREN

Met het Deltaplan bouwen we aan een maatschappelijke beweging voor biodiversiteitsherstel die structureel verankerd moet worden in alle geledingen van onze samenleving. Onze huidige beweging van partners en supporters, die zich inzet voor biodiversiteitsherstel, moet hiertoe jaarlijks fors groter worden (inktvlekwerking). Dit draagt bij aan draagvlak en gedeelde waarden en mobiliseert zoveel mogelijk partijen om zelf aan de slag te gaan met biodiversiteitsherstel.

Daarnaast is de opgave van het Deltaplan het aanjagen van een systeemverandering. Dit wordt gedaan via de volgende routes:

- Communicatie gericht op bewustwording, draagvlak en gedeelde waarden;
- Het borgen beloningssystematiek voor biodivers ondernemen (door stapeling van beloningen);
- In de praktijk verankeren van gebiedsgerichte aanpak voor biodiversiteitsherstel volgens Deltaplan methode;
- Vernieuwing wettelijk kader: van middelengericht naar doelgericht;
- Verankeren van kennis over biodiversiteit in het onderwijs en de praktijk;
- Doen-leren-beter doen met de Delta Labs;
- Gezamenlijke fondsenwerving (met mogelijke multiplier werking).

Succesfactor 1: Draagvlak en gedeelde waarden

Vanuit de maatschappij wordt de roep om biodiversiteitsherstel steeds groter. Het besef neemt toe dat een grote variëteit aan soorten, ecosystemen en landschappen niet alleen van belang is voor een rijkere natuur maar ook de basis vormt voor ons welzijn en een toekomstbestendige voedselproductie. Deze boodschap moet de komende jaren nog verder met kracht worden uitgedragen om te komen tot gedeelde waarden en draagvlak bij en activatie van alle betrokken partijen.

Met communicatiecampagnes, organiseren van dialoog en debat en het bouwen van de maatschappelijke beweging willen we de bewustwording over de waarde van biodiversiteit bij burgers, boeren, andere grondeigenaren, overheden en bedrijfsleven structureel verankeren en ook stimuleren dat ze samen aan de slag gaan.

Ambities

- 1. Er is een breed maatschappelijk draagvlak voor biodiversiteit in 2025. Consumenten en burgers willen daar ook zelf een bijdrage aan leveren.**
- 2. Boeren, burgeres, bedrijfsleven en lokale overheden zijn trots op hun bijdrage aan biodiversiteitsherstel en communiceren hier ook actief over.**

Activiteiten 2020 en 2021

- Uitrollen publiekscampagne
- Ombouwen website Samen voor biodiversiteit tot interactief platform voor kennisdeling, activatie en inspiratie
- Landelijke debatreeks
- ‘Deltaplan on tour – partners in the spotlight’ over de uitvoering van hun commitment.
- ‘Deltaplan café’ - Aan de slag met biodiversiteit:
 - Waterschappen
 - Provincies
 - Financiële instellingen
- Partner- en Supporterdagen

Succesfactor 2: Verdienmodellen

Verdienmodellen om grondgebruikers te belonen/waarderen voor prestaties reiken verder dan alleen de primaire keten. Ook andere partijen die belang hebben bij herstel van biodiversiteit kunnen een bijdrage leveren (gemeenten, provincies, waterschappen, waterleidingbedrijven, verpachters, terreinbeherende organisaties, banken, zuivelondernemingen, etc.). Deze partijen kunnen evenzeer grondgebruikers waarderen voor resultaten op gebied van natuur en milieu.

Beloning werkt het meest effectief als vanuit alle kanten rondom een grondgebruiker op dezelfde doelen in de gewenste richting wordt beloond op basis van dezelfde integrale set van KPI's. Vanuit het Deltaplan voeren we strak regie op de ontwikkeling van een eenduidige set KPI's en stimuleren we het proces van stapeling van beloning bij verschillende actoren.

Ambities

1. Inkomensontwikkeling van boeren die bijdragen aan biodiversiteitsherstel is beter dan die van boeren die niet meedoen.
2. Investerings in biodiversiteitsherstel door grondeigenaren (naast boeren ook andere grondeigenaren) wordt positief beoordeeld bij het gunnen van aanbestedingen.

Activiteiten 2020 en 2021

- Kernactoren mobiliseren voor bijdrage aan beloning voor biodivers ondernemen (marktpartijen, TBO's, waterschappen, banken, particuliere verpachters en gemeenten)
- Beproeven in pilots
- Uitwerken in (collectieve) afspraken

Succesfactor 3: Coherente wetgeving

Met coherente wet- en regelgeving ondersteunt de overheid de bijdragen van grondgebruikers aan biodiversiteitsherstel. Dit vormt het kader op basis waarvan partijen kunnen gaan doen wat nodig is. Voor coherente wetgeving zijn doelgerichtheid (in plaats van maatregelgericht), integraliteit (over ministeries en kabinetten heen) en samenhang (de ene overheid ondersteunt de ander, en de ene maatregel grijpt logisch in op de andere) kernbegrippen. Stimulerende en coherente wet- en regelgeving zorgt er tevens voor dat voorlopers beloofd worden en achterblijvers veel minder mogelijkheden houden om niet aan de regels te voldoen (terugdringen free rider-gedrag).

We nemen concrete wetgeving onder de loep die biodiversiteitsherstel belemmert dan wel nog onvoldoende stimuleert en maken dit aanhangig bij de overheid.

Daarnaast ontwikkelen we vanuit het Deltaplan voorstellen om wet- en regelgeving coherenter (van middelengericht naar doelgericht) te maken en het stimuleringsbeleid voor biodiversiteitsherstel eenduidiger te maken.

Ambities

1. Wettelijke randvoorwaarden voor biodiversiteitsherstel zijn optimaal ingericht.
2. Tegenstrijdigheid in wet en regelgeving op het gebied van milieu, klimaat en natuur is uitgebannen.
3. Overheidsbeleid is eenduidig gericht op stimulering van herstel van biodiversiteit.

Activiteiten 2020 en 2021

Analyse en advies over verbetering wetgeving en beleid op onderstaande thema's:

- Grondpolitiek
- Permanent grasland
- Groenfinanciering (niet alleen voor nieuwe zaken)
- Herziening pachtwet
- Kunstmestvervangers (evenwichtsbemesting)
- Weerbare bodem en bijdrage van verschillende middelen
- Coherent exotenbeleid
- Issues vanuit openbare ruimte

Afstemming met beleidsmakers over verbetering wetgeving.

Succesfactor 4: Kennis, innovatie en educatie

De reden dat biodiversiteit niet wordt meegenomen ligt meestal niet aan onwil bij de betrokkenen, maar aan gebrek aan kennis en kunde. Het mobiliseren van de kennis die nodig is om Nederland biodiverser en leefbaarder te maken heeft dan ook hoge prioriteit. Het gaat hierbij om onderzoek, nodig om kennishiaten te dichten, het integreren van biodiversiteit, duurzaamheid en natuurlijk kapitaal in het onderwijs, het stimuleren van kenniscoalities en het ontwikkelen van instrumentarium om biodiversiteit in de praktijk te realiseren.

Centraal staat het vervullen van een intermediaire rol tussen kennisontwikkeling en vooral zorgen dat de ontwikkelde kennis ook in de praktijk wordt toegepast.

Ambities

1. Kennis en innovatie voor biodiversiteitsherstel agenderen
2. Verankering van biodiversiteit als thema in het onderwijs
3. Vertaling onderzoek naar concrete instrumenten voor de praktijk

Activiteiten 2020 en 2021

- Ontwikkeling van een eigen Kennis- en Innovatie Agenda (KIA) en/of aansluiten bij bestaande Meerjarige Missiegedreven Innovatie Programma's (MMIPs)
- Bijdragen aan MMIP 'Biodiversiteit in de Kringlooplandbouw'
- Verankering Biodiversiteit als thema in het onderwijs
- Good practices identificeren en in de praktijk brengen
- Kennisuitwisseling

Succesfactor 5: Samenwerken op gebiedsniveau

Samenwerking op gebiedsniveau is van groot belang omdat verwacht mag worden dat acties van individuele grondeigenaren vooral effectief zullen zijn als ze op gebiedsniveau samenhang vertonen en op elkaar afgestemd zijn. Dit op zichzelf ingewikkelde proces wordt vergemakkelijkt door het feit dat ondernemers die geïnteresseerd zijn in natuurbeheer in Nederland al georganiseerd zijn in collectieven en dat zij al gebiedsplannen ontwikkeld hebben.

Centraal staat het guidance geven bij samenwerking op gebiedsniveau volgens de Deltaplanfilosofie, identificatie van best practices en waar nodig eigen pilots.

Ambities

1. Vanaf 2022 willen we dat 60% van de boeren samen met andere grondgebruikers werkt aan biodiversiteit op gebiedsniveau.
2. In 2025 moet 75% van de natuurgebieden onderdeel zijn van een gebiedsgerichte samenwerking.

Activiteiten 2020 en 2021

- Ontwikkelen van een leidraad voor een succesvolle gebiedsgerichte aanpak.
- Inventarisatie van de verschillende vormen van gebiedssamenwerking voor herstel biodiversiteit.
- Delen en opschalen van best practices.

ORGANISATIEBEGROTING

Het Deltaplan wil vooral een beweging zijn van enthousiaste partners en supporters die door samenwerking en synergie stuurt op resultaat. In 2030 willen we de curve van biodiversiteitsverlies hebben omgebogen naar herstel.

We verwachten dat we - door de unieke coalitie en samenwerking – via gerichte fondsenwerving steeds meer (langjarige) activiteiten ten behoeve van biodiversiteitsherstel kunnen aanjagen en uitvoeren. Dit kunnen gezamenlijke gebiedsprojecten zijn, maar ook landelijke campagnes, consumentenacties van bedrijven of specifieke onderzoeksprojecten. Verder werken we op het moment aan de uitwerking van een innovatiefonds dat projecten waarin verschillende grondgebruikers samenwerken aan biodiversiteitsherstel ondersteund.

Om de activiteiten van het Deltaplan te kunnen financieren, zetten wij in op twee inkomstenstromen: partnerbijdragen en gerichte fondsenwerving.

Inkomstenbronnen van de stichting

Partnerbijdragen

Het Deltaplan maakt onderscheid in twee soorten partners: private partners en publieke partners. De bijdrage van een partner hangt af van de soort partner en de hoogte van de omzet van de partner (tabel 1). Op basis van de partners in 2019 en de verwachte toetreding van nieuwe partners is er een schatting gemaakt wat de verwachte inkomsten uit de partnerbijdragen zullen zijn in 2020 en 2021 (tabel 2).

Tabel 1. Hoogte partnerbijdrage.

Private partners (bedrijven, branches, organisaties)	Bijdrage per jaar
Organisaties met omzet < 500.000 euro	1.000 euro
Organisaties met omzet tussen 500.000 en 50 miljoen euro	2.500 euro
Organisaties met omzet tussen 50 miljoen en 500 miljoen euro	4.500 euro
Organisaties met omzet >500 miljoen euro	6.500 euro

Publieke partners (overheden)	Bijdrage per jaar
Gemeenten, waterschappen, onderwijsinstellingen	1.500 euro
Provincies	4.500 euro
Ministeries	6.500 euro

Overige	Bijdrage per jaar
Kennisinstellingen	1.500 euro

Tabel 2. Verwachte inkomsten uit partnerbijdragen.

	2020	2021	2022
Aantal partners	60	80	100
Inkomsten uit partnerbijdragen	144.000	170.000	200.000

De bijdragen van de partners zijn een jaarlijkse vaste inkomstenbron van de stichting. Het is echter niet mogelijk om al onze activiteiten te bekostigen met enkel de bijdragen van de partners. We zetten ons daarom actief in op gerichte fondsenwerving om onze activiteiten te kunnen betalen, en daarmee ook onze doelstellingen te kunnen verwezenlijken.

Bijdrage van derden

Het Deltaplan heeft financiële bijdragen ontvangen van drie organisaties. Nationale Postcode Loterij, Adessium Foundation en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid. Een overzicht van de ontvangen bijdragen is weergegeven in tabel 3. We blijven ons ook voor toekomst actief inzetten op fondsenwerving. Zo is het Deltaplan medeaanvrager van een Europese LIFE IP projectaanvraag die bij gunning gaat lopen van 2021 tot en met 2026.

Tabel 3. Specificatie inkomsten uit fondsenwerving

Toegekende fondsen			
Fonds	Hoogte financiering	Bestedingstermijn	Opmerkingen
Nationale Postcode Loterij	€1.500.000	2020-2021	
Adessium Foundation	€100.000	Q4 2019-2020	
Ministerie van LNV	€175.000	2019 – 2022	Eventueel nog een bijdrage in 2023

Uitgavenposten van de stichting

De financiële middelen die we als stichting hebben worden ingezet voor het behalen van onze doelstellingen. De bestuurders en beleidsbepalers ontvangen geen financiële vergoeding ontvangen voor hun werkzaamheden.

Beheer van het vermogen

Wij zijn ons als stichting bewust van de verantwoordelijkheid die we hebben om de gelden van onze partners en van fondsen zorgvuldig te beheren.

